

OPLEIDING & ONTWIKKELING

Tijdschrift voor Human Resource Development

3

**THEMANUMMER:
Duaal Wetenschappelijk
Onderwijs**

**Dualiseren, maar vooral
pluraliseren!**

**Duaal opleiden,
het dualisme voorbij?**

**Dualisering in de
kenniseconomie**

Duaal Wetenschappelijk Onderwijs

Joseph Kessels, Hermine Dekkers & Hans Dekker

Het wetenschappelijk onderwijs maakt op het ogenblik een boeiende vernieuwingsperiode door. De wens om het Nederlandse onderwijssysteem beter te laten aansluiten op de arbeidsmarkt is al sinds de jaren tachtig krachtig verwoord, met inmiddels ingrijpende consequenties voor het beroepsonderwijs. De universiteiten hebben zich geruime tijd aan die discussie kunnen onttrekken, omdat zij immers kunnen beweren dat het academisch onderwijs geen beroepsonderwijs is. Er zijn echter tal van redenen die ook het hoger onderwijs dwingen om beter aan te sluiten bij het werkveld waarin de jonge academici hun baan vinden, en dat is hoofdzakelijk buiten de universiteit. Het duaal wetenschappelijk onderwijs, waarbij studenten leren en werken combineren op basis van een leer-arbeidsovereenkomst is de meest recente exponent van die ontwikkeling. Het belangrijkste kenmerk is dat de werkperiode een onlosmakelijk onderdeel vormt van het wetenschappelijke curriculum: de werkplek als een academische leerplek. Deze ontwikkeling is nieuw voor Nederland en ook in het buitenland zijn daar nauwelijks voorbeelden van te vinden. Deze onderwijsvernieuwing roept dan ook veel vragen op. De voor- en tegenstanders bewegen zich tussen standpunten die het Duaal WO zien als een noodzakelijke voorwaarde om de universiteiten te revitaliseren en de oprechte zorg over de teloorgang van het laatste restje academische vrijheid.

Dit themanummer levert een bijdrage aan de verkenning van de mogelijkheden en gevaren van deze nieuwe variant van wetenschappelijk onderwijs.

Voor HRD-professionals is deze ontwikkeling van belang omdat duaal onderwijs een belangrijke plaats kan gaan innemen in het beleid met betrekking tot werving, selectie, leren leren, levenslang leren, loopbaanontwikkeling en de opbouw van kennisnetwerken met universiteiten. Wij zijn blij met de bijdragen van de diverse auteurs, die allen betrokken zijn bij de ontwikkeling van deze nieuwe onderwijsvorm.

- Ben Hövels houdt een krachtig pleidooi tot het behoud van het pluriforme karakter van het Nederlandse onderwijsbestel, waarbij de arbeidscomponent de erkenning verdient van een belangrijke leeromgeving, ook in het academisch onderwijs.

- Aan het rondetafelgesprek, waarvan Fred Geelen verslag doet, nemen studenten, opleiders en een werkgever deel die allen partij zijn in het duale systeem. Zij buigen zich vanuit hun ervaringen met het duaal wetenschappelijk onderwijs over de vraag hoe je van een werkplek een academische leerplek kunt maken.
- Marcel van der Klink & Theo Bastiaens doen in hun kritische beschouwing aanbevelingen voor het welslagen van duaal WO op basis van ervaringen met de dualisering binnen het MBO, HBO en de Lerarenopleiding. Het blijkt echter moeilijk om vast te stellen of een werkplek ook voor het reguliere onderwijs een krachtige leeromgeving kan bieden.
- De bijdrage van Hermine Dekkers biedt inzicht in de overwegingen van een werkgever om duale studenten op te nemen en mee vorm te willen geven aan de werkcomponent van een academische opleiding. Het samenwerkingsverband tussen student, werkgever en opleider blijkt een spanningsvolle driehoeksverhouding.
- Jan van Ravens komt in zijn bijdrage tot de conclusie dat in een kenniseconomie de koppeling tussen hoger onderwijs en werkveld een vanzelfsprekende en noodzakelijke ontwikkeling is. Het denken rond kenniscreatie, het gebruik van impliciete kennis, het participeren in kennisnetwerken en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt maken in zijn ogen het duaal wetenschappelijk onderwijs op den duur eerder regel dan uitzondering.
- Het artikel van Erik Kats & Marjo Soons in de rubriek 'Werk in Uitvoering' concentreert zich op de opmerkelijke vraag hoe duaal onderwijs de huidige academische opleiding kan 'ontschoolen'. De beantwoording van deze vraag zet de auteurs aan tot het expliciteren van de kenmerken die een moderne opleiding in de sociale wetenschappen zou moeten hebben. Daarbij komt aan de orde hoe

Prof. dr. J.W.M. Kessels is partner in Kessels & Smit, The Learning Company en hoogleraar Human Resource Development aan de Universiteit Twente en de Universiteit Leiden, mw. drs. H.E. Dekkers is projectleider adviesprojecten bij Elsevier Opleidingen en drs. J.M. Dekker is adviseur bij Kessels en Smit, The Learning Company.

universiteit en arbeidsorganisatie hun wederzijdse aantrekkelijkheid kunnen bevorderen.

- Nienke Kuitenbrouwer bespreekt in de rubriek 'Tools' een essentieel basisdocument van het duaal leertraject: de leer-arbeidsovereenkomst. Dit contract vormt de grondslag voor de samenwerking tussen student, werkgever en opleider. Gezien de uiteenlopende belangen die de drie partijen veilig willen stellen, is over de definitieve vorm het laatste woord nog niet gezegd.
- Hans Dekker kiest in de boekbespreking voor het kleurrijke werk van Roobek en Mandersloot (1998) *Lerend Werken - Werkend Leren*. Het is het verslag van de duale experimenteerperiode aan de Universiteit van Amsterdam. De auteurs zien het duale partnerschap tussen universiteit en werkveld niet alleen als een belangrijke onderwijsvernieu-

wing maar ook als een kenmerk van een samenleving die gebouwd is rond kennisnetwerken.

- Joseph Kessels vat in de epiloog van dit themanummer de belangrijkste kritiek op de duale opleidingsvariant samen en formuleert enkele argumenten waarmee hij aannemelijk probeert te maken dat in een kenniseconomie de samenwerking tussen universitaire opleiding en werkveld een te prefereren alternatief is boven het vasthouden aan een geïsoleerd academisch ideaal.

De gastredactie van dit themanummer hoopt met deze bundel van gevarieerde artikelen een bijdrage te leveren aan de verkenning van een vernieuwing die niet alleen de initiële opleiding van de eigen beroepsgroep kan betreffen, maar die ook implicaties heeft voor het brede HRD-beleid binnen organisaties.

Micros KAS voor Windows:

MICROS

Krachtige software voor uw complete cursus-administratie

Met Micros KAS voor Windows kunt u cursisten inschrijven, evenementen vastleggen, correspondentie afhandelen, factureren en managementrapportages maken. Het pakket biedt daarnaast onderstaande mogelijkheden.

Vele extra mogelijkheden

- Planning van locaties/lokalen, docenten en hulpmiddelen.
- Docentendeclaraties.
- Cijfer- en examenregistratie.
- Termijnbetaling.
- Meerdere administraties/vestigingen/afdelingen.
- Opleidingsprofielen.
- Relatiebeheer.
- Mailings.
- Relatie actiesysteem.
- Workflow beheer.
- Integratie met financiële software.
- Integratie met project administratie software.

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u terecht op onze website www.micros.nl.
Neemt u voor uitgebreide documentatie of een vrijblijvende demonstratie contact op met één van onze adviseurs.

Micros B.V. – Fokkerstraat 574 – Postbus 250 – 3100 AG Schiedam

Telefoon: (010) 437 86 11 – Fax: (010) 437 86 77

www.micros.nl – E-mail: Info@Micros.nl

partners in perfectie

Software & Services